

Projekti energetske učinkovitost realizirani po ESCO modelu

Dr.sc. Vlasta Zanki
Zagreb, 15.05.2013.

Djelatnost HEP ESCO - a

HEP ESCO: Osnovan kao implementacijska agencija za Program energetske učinkovitosti u RH, od rujna 2003. tvrtka kćer HEP-a d.d.

World bank

Osnovna djelatnost:

Razvoj, izvedba i financiranje ESCO projekata – projekata energetske učinkovitosti s otplatom iz ušteda

- **Do danas – 10 godina iskustva i više od 50 uspješno izvedenih projekata**

ŠTO JE ESCO ?

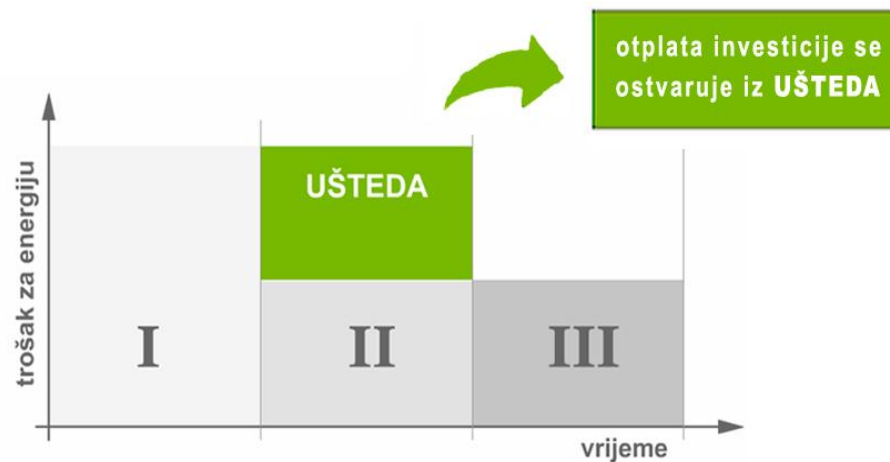
- Tvrtka za pružanje usluga u energetici
- **ESCO = Energy Service Company**
- Osnovna djelatnost je realizacija projekata energetske učinkovitosti koja obuhvaća:
  - razvoj,
  - izvođenje i
  - financiranje projekta
- Koncept se razvio '70ih godina prošlog stoljeća u SAD

ŠTO JE ESCO PROJEKT?

Investiranje u rekonstrukciju, sanaciju, zamjenu ili modernizaciju postojećih objekata primjenom mjera energetske učinkovitosti uz povrat investicije iz ušteda.

Nivo komfora mora biti isti ili viši od postojećeg

ŠTO JE ESCO PROJEKT?

Kako realizirati projekt energetske učinkovitosti
Klasični pristup investiranja u projekte

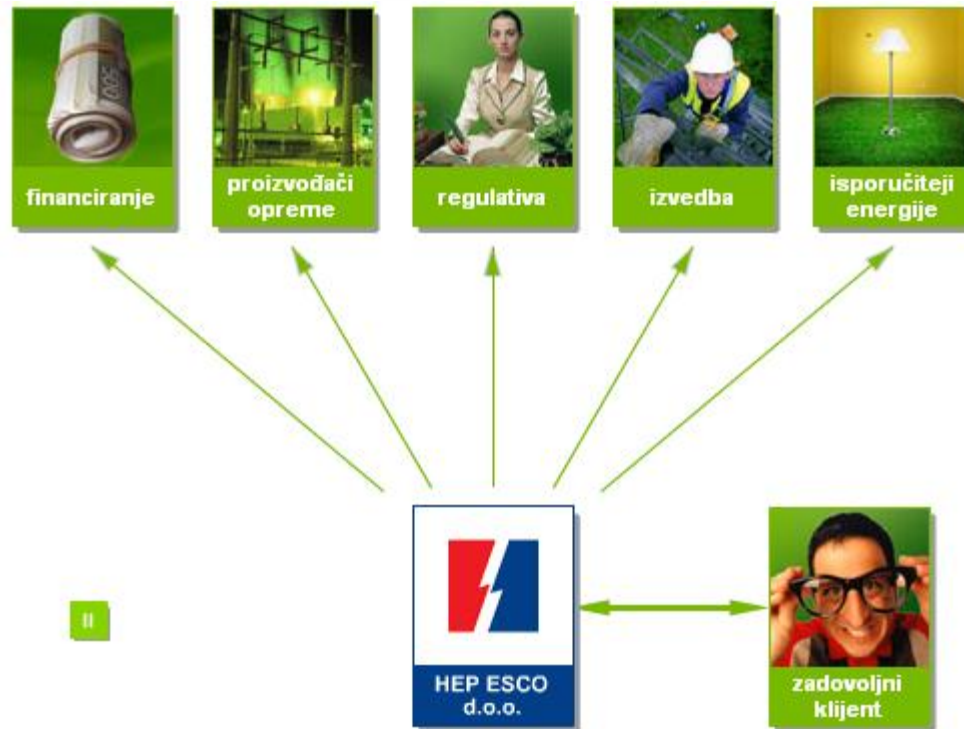

ŠTO JE ESCO PROJEKT

Kako realizirati projekt energetske učinkovitosti?

ESCO model

ESCO USLUGA

Pružanje kompletne usluge u modernizaciji energetske sustava:

Razvoj projekata

- snimak stanja s analizom potrošnje /baseline
- Pravni model ugovaranja energetske usluge
- prijedlog tehničkog rješenja

Izvedba projekata

- izvođenje po principu 'ključ u ruke' (projektiranje, nadzor, koordinacija, nabava opreme i radova, puštanje u pogon)

Financiranje

- Klasično financiranje
- Razvoj novih modela EPC

Ostale usluge

- Obuka o&m osoblja
- praćenje do povrata investicije/ M&V

PROJEKTI

- Izvedeno 50 projekata na 100 objekata ukupne vrijednosti više od 150. mil.kuna.

Javna rasvjeta

Zgradarstvo

Industrija

Sustavi opskrbe energijom

**Uštede od preko
7.000.000,00
CO2 kg/god**

**VRAĆANJE
INVESTICIJE
PREMA
ESCO
MODELU**

**PRIMJENA
OBNOVLJIVIH
IZVORA
ENERGIJE**

**UŠTEDA U
POTROŠNJI
ENERGIJE**

FINANCIRANJE ESCO PROJEKATA

Principi i načela financiranja

- Financiranje projekata iz različitih izvora sredstava
  - kfW kredit,
  - HBOR kredit
  - krediti domaćih banaka,
  - vlastita sredstva
- Kombinacija različitih izvora financiranja
- Financiranje kompatibilno s drugim izvorima

FINANCIRANJE ESCO PROJEKATA

Principi i načela financiranja

Period financiranja klijenata

- Privatni - period financiranja 5 godina
- Javni - period financiranja 8 godina

Vrijednost projekata

Raspon od 100.000 do 2 mil EUR

ESCO modeli ugovora

Dva su osnovna tipa ESCO ugovora:

1. Ugovor o jamstvu ušteda
2. Ugovor o podjeli ušteda

Prednosti ugovora o energetsom učinku

Ugovori o energetsom učinku donose niz prednosti za klijenta:

- Transfer tehničkih rizika s klijenta na tvrtku za pružanje energetske usluge (ESCO)
- Projektno financiranje (projekt se financira iz ostvarenih ušteda u energentima, a ne kao klasično kapitalno zaduženje)
- Garantiranje ušteda (osiguravaju klijentu cjelokupni povrat investicije iz ušteda; u slučaju ostvarenja en. uštede manje od ugovorom garantirane, razliku podmiruje ESCO)
- Ekspertiza – ESCO kojem je energetska učinkovitost core biznis donosi potrebni know-how u projekt
- Zaštita okoliša – je redovito popratni efekt pri implementaciji projekata energetske učinkovitosti (smanjenje CO₂ i NO_x emisija, smanjenje potrošnje vode, smanjenje količine generiranog otpada).

Sumarni prikaz

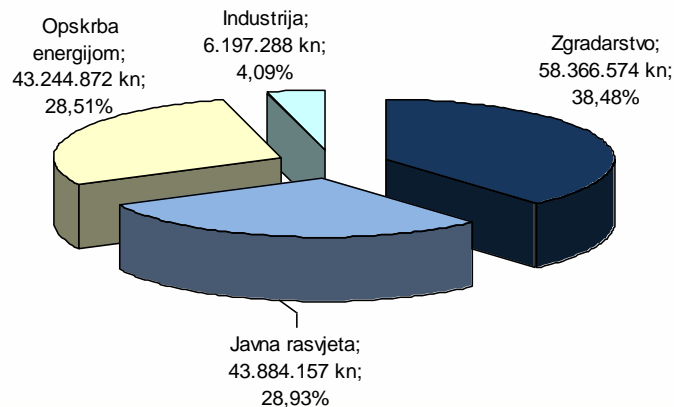
Izvedeni projekti energetske učinkovitosti:

- Ukupan broj objekata: **80**
- Ukupna vrijednost projekta: **151.692.892,00 kn bez PDV-a**

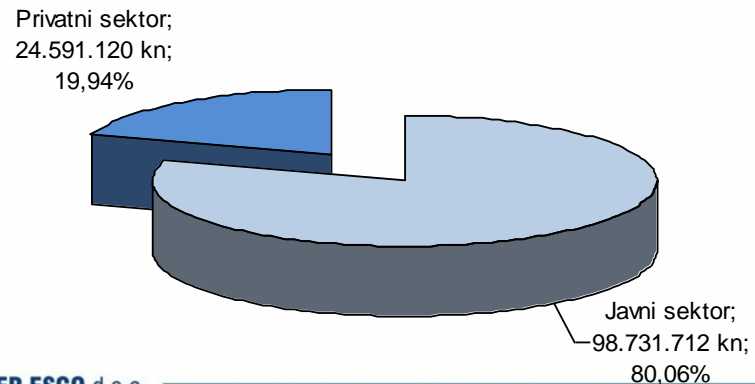
Kumulativni rezultati do veljače 2013.:

- Ukupne ostvarene uštede: **65.544.069,00 kn bez PDV-a**
- Ukupne energetske uštede: **85.360.533 kWh**
- Ukupno smanjenje emisija CO₂: **38.989.338 kg**

Udio investicija u projekte prema sektorima

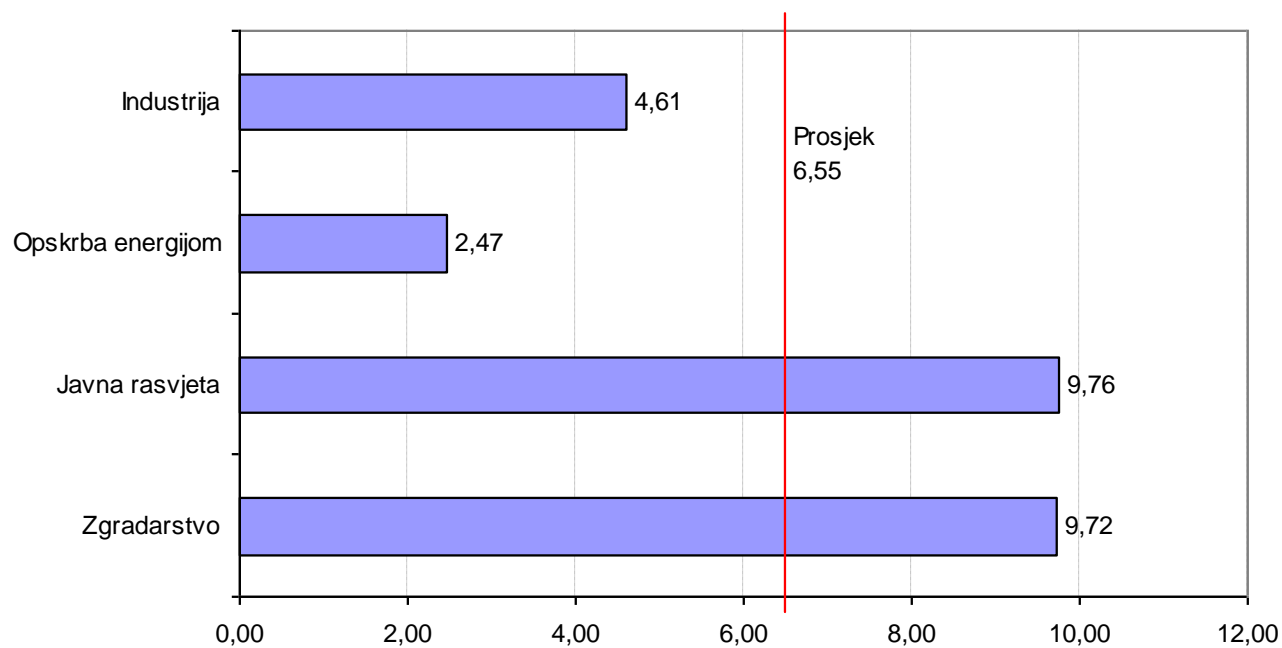
Udio investicija javni i privatni sektor

Sumarni prikaz

Investicijski trošak (kn investicije/kn uštede)

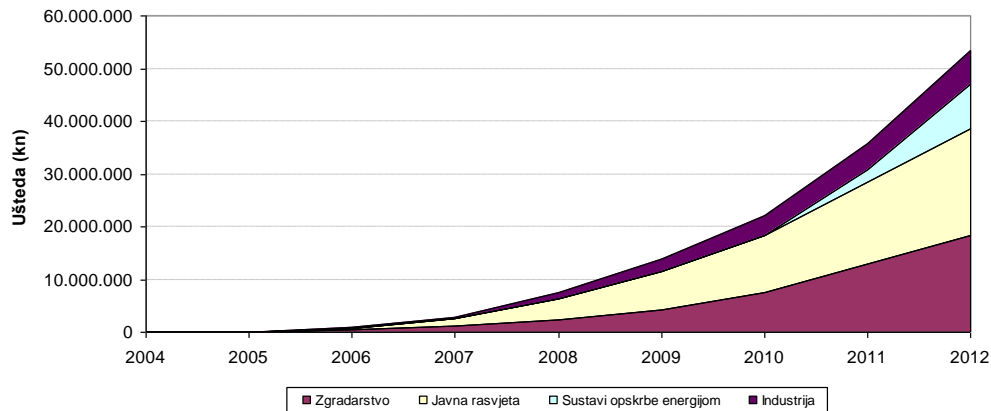

Napomena: Investicijski trošak u zgradarstvu gotovo se u potpunosti odnosi na elektrostrojarske mjere

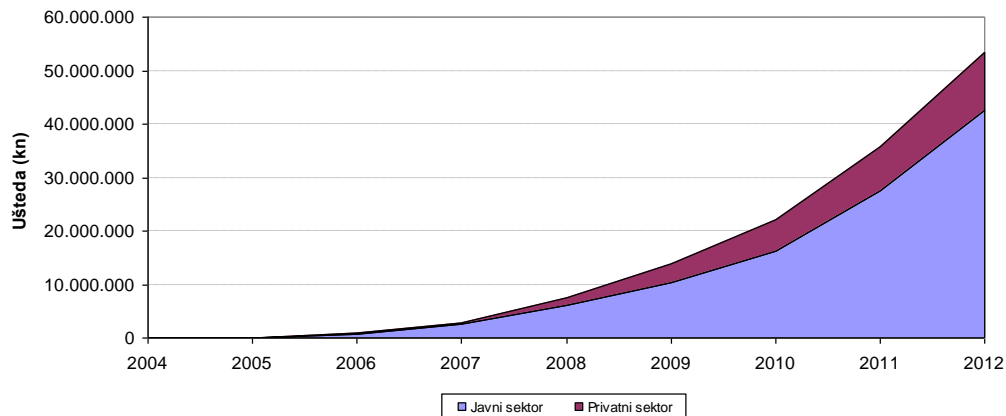

Kumulativno smanjenje troškova energije

Kumulativno smanjenje troškova energije

Kumulativno smanjenje troškova energije

Kumulativne uštede do veljače 2013. :

65.544.069 kn bez PDV-a

• Zgradarstvo:
21.727.400 kn bez PDV-a

• Javna rasvjeta:
18.740.186 kn bez PDV-a

• Sektor opskrbe energijom:
18.926.366 kn bez PDV-a

• Industrija:
6.150.118 kn bez PDV-a

• Javni sektor ukupno:
48.965.327 kn bez PDV-a

• Privatni sektor ukupno:
16.578.742 kn bez PDV-a

Ostvareni rezultati ZGRADARSTVO

GREENBUILDING

8 IZVEDENIH PROJEKATA - NA PREKO 35 OBJEKATA

ZGRADE:

- ŠKOLE I VRTIĆI GRADA KARLOVCA
- ŠKOLE U VARAŽDINSKOJ ŽUPANIJI
- ŠKOLE GRADA SSKA
- ŠKOLE U KRAPINSKO-ZAGORSKOJ ŽUPANIJI
- ZGRADA CROSCO
- KARLOVAČKA ŽUPANIJA ŠKOLE

BOLNICE:

- OPĆA BOLNICA U SISKU
- OPĆA BOLNICA U VARAŽDINU

O.Š. 'BANIJA' - KARLOVAC

PRIJE

POSLIJE

O.Š. 'BANIJA' - KARLOVAC

- Izgled objekta i vanjske stolarije prije i nakon implementacije mjera energetske učinkovitosti

PRIJE

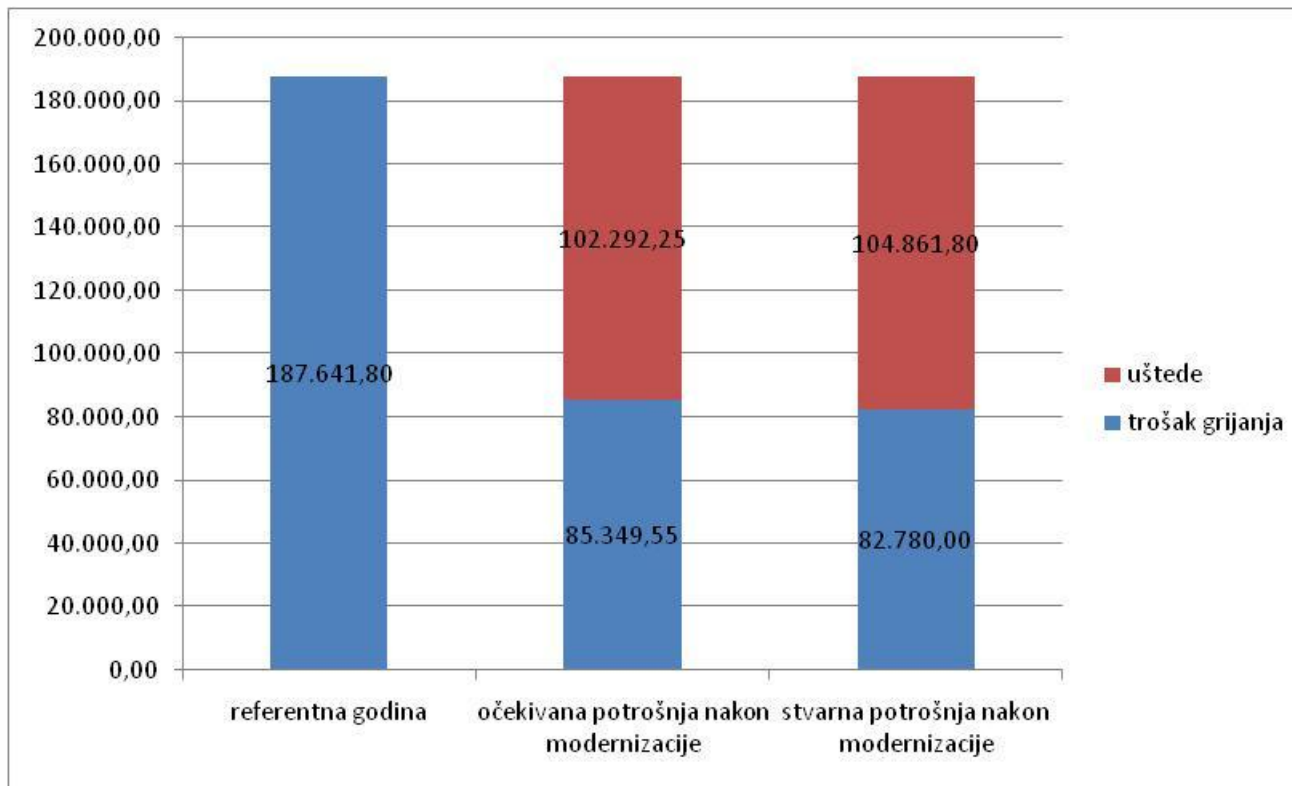

POSLIJE

O.Š. 'BANIJA' - KARLOVAC

- Dijagramski prikaz troška i ušteda u referentnom, očekivanom i stvarnom razdoblju nakon implementacije mjera

Primjeri dobre prakse: Zgradarstvo – škole i vrtići

Modernizacijom rasvjete, grijanja i fasadne stolarije postižu se ukupne godišnje **uštede oko 30%** potrošnje energije!

Hotel Adria I faza

Prva faza projekta energetske učinkovitosti na Adria Klub hotelu u Biogradu na moru uključuje:

- ugradnju solarnih kolektora (111 m²) i uspostavu rekuperacije topline iz postojećeg rashladnika vode za potrebe zagrijavanja PTV-a
- ugradnja dva nova spremnika PTV-a (2 x 4.500 l)

Ciljevi projekta:

- Smanjenje ukupne potrošnje ekstra lakog loživog ulja korištenjem obnovljivih izvora energije za potrebe grijanja PTV-a
- Automatsko vođenje sustava za pripremu PTV-a uz praćenje mjerenih parametara odnosno mjerenje potrošnje i ušteda

Hotel Adria I faza

Osnovni podaci o projektu:

- Ukupna investicija:
1.145.105,30 kn bez PDV-a
- Ukupna ušteda:
158.772,00 kn/god
- Ušteda u CO₂:
78,6 tCO₂/god
- Povrat investicije:
7,2 godina

Hotel Adria II faza

Osnovni podaci o projektu:

- Ukupna investicija:
890.000,00 kn bez PDV-a
- Proizvodnja električne energije:
39,69 MWh/god
- Ukupna financijska korist:
143.000,00 kn/god
- Ušteda u CO₂:
21 tCO₂/god
- Povrat investicije:
6,5 godina

ELKA rasvjeta

Projekt energetske učinkovitosti u tvorničkim halama Elka d.o.o. uključuje:

- Zamjena dijela postojećih rasvjetnih tijela u pogonima tvornice ELKA na Žitnjaku u Zagrebu
- Ugradnja modernih i energetski učinkovitih rasvjetnih tijela baziranih na LED tehnologiji

Ciljevi projekta:

- Smanjenjem instalirane snage rasvjetnih tijela omogućiti će smanjenje troškova za električnu energiju

ELKA rasvjeta

Osnovni podaci o projektu:

- Ukupna investicija:
1.224.000,00 kn bez PDV-a
- Smanjenje potrošnje električne energije:
413,6 MWh/god
- Ukupne uštede:
218.000,00 kn/god
- Ušteda u CO₂:
220 tCO₂/god
- Povrat investicije:
5,7 godina

Investicijska vrijednost projekta

Projekt u cijelosti financiran iz ušteda energije

Vrijednost projekta: 1.300.000 kn

Godišnja ušteda: 315.000 kn/god

**Jednostavni
period povrata
investicije:**

4 god.

PRIMJER DOBRE PRAKSE – GRAD ZAGREB

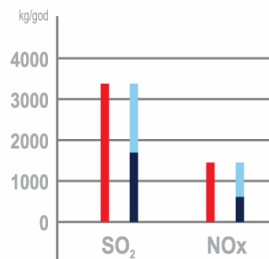
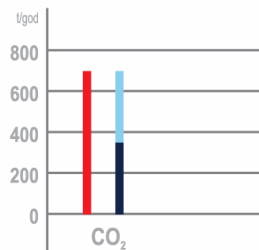
PROJEKT UGOVOREN
OŽUJAK, 2005.

VRIJEDNOST INVESTICIJE
4,2 MILIJUNA KUNA

GODIŠNJE UŠTEDE (kn)
700 000 KUNA

GODIŠNJE UŠTEDE (kWh)
1.018,838 kWh

PROJEKT ZAVRŠEN
KOLOVOZ, 2006.

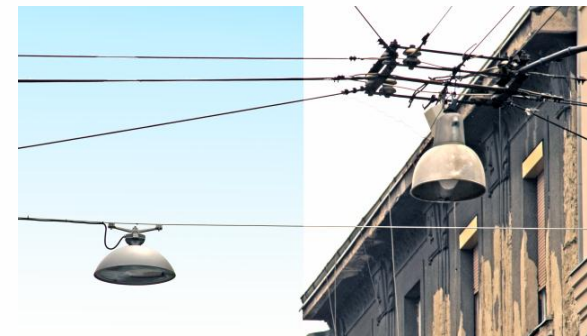

■ PRIJE ■ POSLIJE ■ UŠTEDE

**smanjene emisije
štetnih plinova**

**Projekt je u potpunosti
isplaćen u ožujku 2011.**

Lista projekata Javne rasvjete

Izvedeni projekti (milijuni kuna):

- Novigrad 2,5
- Zagreb - pilot 5,0
- Rovinj 1,9
- Varaždin 7,6
- Karlovac 8,2
- Jastrebarsko 5,1
- Solin 1,2
- Pula 13,5
- Čakovec 5,9

ŠTO SU NAŠI KLIJENTI DOBILI

ESCO
PROJEKT

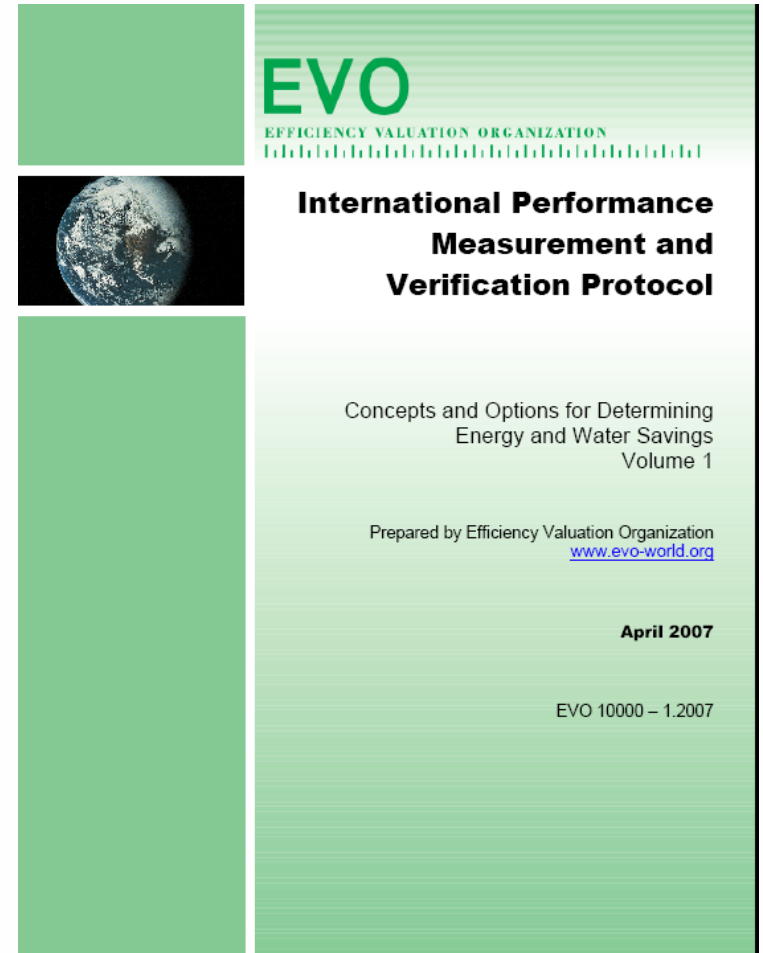
- Nova oprema i znanje bez povećanja troškova
- Omogućavanje rekonstrukcije i modernizacije projekta odjednom a ne u etapama ili parcijalno
- Omogućavanje investicija koje zbog prioriternih potreba ne bi bile realizirane
- Financiranje povoljnim krednim sredstvima
- Otplata investicije iz ušteda (nije potrebno prethodno osiguranje sredstava)
- Oslobađanje ljudskih i finansijskih resursa
- Finansijski rizik prezima HEP ESCO
- Zaštita okoliša

IPMVP – Međunarodni protokol

- IPMVP – International Performance Measurement and Verification Protocol standardizira četiri metode za mjerenje i verifikaciju ušteda.
- Metode su vezane na mjerenja, a u manjoj mjeri na proračun

HEP ESCO za građane

HEP ESCO centar

**Prvi pilot projekt HEP esco centar
Varaždin 24.11.2012.**

HEP ESCO i projekti financirani od EU

Projekti u tijeku:
SUNSHINE 1.02.2013.
APBER2B 09. 2013.

Proces evaluacije: 7 projekata

www.hep.hr/esco

vlasta.zanki@hep.hr

